

Ersätтарыttrande till KS 3 februari 2009

§ 19 Avfallsplan för Tyresö kommun – beslut om antagande utställning

Miljöpartiets uppfattning är att avfallsplanen är informativ och väl genomarbetad. Inför utställningen hade vi dock några synpunkter med bl.a. krav på skärpta målformuleringar. Vår uppfattning kvarstår, dessutom tillkommer ytterligare synpunkter.

Utgångspunkten för Tyresös avfallsplan är EU:s avfallshierarki som också antagits av politiker och myndigheter. Avfallshierarkin är det främsta verktyget inom avfallsplanering och anger de åtgärder och behandlingsmetoder som ska prioriteras och vilka som ska undvikas eller motarbetas. Målområdena i avfallshierarkin är:

- 1.) att förhindra att avfall uppkommer
- 2.) att återanvända
- 3.) att återvinna
- 4.) att förbränna med energiutnyttjande
- 5.) att deponera

De bästa åtgärderna återfinns högst upp och de minst önskvärda längst ned. Målet är att skapa ett hållbart avfallssystem och hållbart samhälle. Vägen till målet är enligt politiker och myndigheter bl.a. att undvika avfallets uppkomst och förbränningen av det. Verkligheten visar dock att utvecklingen går åt motsatt håll – att såväl avfallsmängder som förbränning ökar kraftigt. Sopor är ett växande problem och resultatet av ett samhälle med ohållbara konsumtionsmönster.

Det övergripande målet och första målet i avfallshierarkin är att förhindra att avfall uppkommer. I Tyresös avfallsplan är det enda åtagandet kopplat till detta mål, att via avfallskalendern (som skickas till hushållen) informera om avfallsminimering och konsumtion. Detta anser vi är otillräckligt. Avfallskalendern är trevlig och informativ, men mer kraftfulla informations- och utbildningsinsatser krävs för att medvetandegöra kommuninvånarna, såväl vuxna som barn och kommunanställda. Det ska vara lätt att göra rätt, att göra medvetna val vid köpsituationer och undvika uppkomst av onödiga (och farliga) sopor. Exempelvis slängs avsevärda mängder mat som därmed går till onödig förbränning – avfall som inte ger någon större energivinst. Trots att Tyresös avfallskalender getts ut under många år fortsätter sopmängderna att öka. Det är tydligt att det krävs större insatser för att minska mängden farligt avfall och sopors uppkomst.

Ekologiska fotavtryck kan t.ex. utgöra ett pedagogiskt verktyg vid information om ohållbar konsumtion, <http://www.myfootprint.org/en/>. Här kan var och en mäta sin användning av jordens resurser i förhållande till de naturresurser som finns. Ekologiska fotavtryck ger en bild av konsumtionen uttryckt i de produktiva arealer som tas i anspråk för produktion av varor och absorption av utsläpp. Det är ett fysiskt mått på konsumtion och en indikator som kompletterar såväl miljömålsstrategin som BNP.

Utöver detta har kommunen ett betydande ansvar vid upphandling och inköp, där målet måste vara att undvika ohållbar konsumtion och produkter som genererar mycket (farligt) avfall. Tyresö ska inte heller bidra till skövling av natur och förgiftning av människor och miljö i andra länder. Den omfattande skogsskövling och utarmning av biologisk mångfald som nu pågår leder även till mycket stora utsläpp av växthusgaser. Miljöskadlig import ska därför ersättas med miljöanpassade alternativ. Tyresö kommun har nyligen åtagit sig att satsa på Grön upphandling. Uttalandet gjordes i samverkan med Södertörnskommunerna, där Tyresö även kan påverka långt över kommungränserna. Låt inte detta uttalande bli tomma ord!

När det gäller den fastighetsnära sopsamlingen har vi förstått att kommunen sitter fast i långa avtal som den borgerliga majoriteten träffat med renhållningsentreprenören och Högdalens förbränningsanläggning. Att fastslå volymavtal och samtidigt ha ett mål om att minska volymen och förbränningen av sopor är för oss något oförenligt. Vi skulle hellre vilja att kommunen erbjöd hushållsnära sopsortering.

Genom hushållsnära förpackningsinsamling kan avfall återvinnas och växthusgaser minimeras. Varje sopkärl förses med sorteringsfack för olika typer av avfall som restavfall, matavfall, förpackningar, tidningar glas, mjukplast mm. Servicen förbättras, avståndet för att återvinna avfall minskar, återvinningsgraden ökar och restavfallet minskar. På kommunstyrelsesammanträdet framkom dock att den borgerliga majoriteten inte vill "belasta" kunderna med de kostnader som producenterna ska bära. Vi och många andra kommuner ser istället möjligheten att erbjuda bättre service, att mängden sopor och transporter minskas, med minskad miljö- och klimatbelastning som följd. I förlängningen är det samhällsekonomiskt lönsamt och ett bidrag till ett mer hållbart samhälle.

På kommunstyrelsesammanträdet framkom också att den borgerliga majoriteten inte har för avsikt att följa lagkravet om 35% biologisk behandling av organiskt avfall år 2010. Vi anser att en utredning om insamling av matavfall ska initieras snarast möjligt, med ambitionen att insamlingen startar år 2010. Detta är väsentligt av flera skäl, dels med tanke på det ohållbara hanterandet av sopor och dels för att öka produktionen av biogas. Alternativet, att satsa på omfattande kompostering (ett av kommunens mål) anser vi inte är eftersträvansvärt, då kompostering är en källa till metanläckage och metan är starkt klimatbelastande. Insamlingen av matavfall är därmed angeläget.

Biogas är en del i det naturliga kretsloppet, en förnyelsebar energikälla där organiskt material (matavfall och slam) rötas. I processen genereras biogas som kan användas till fordonsbränsle och biogödsel som kan spridas och återföra näringsämnen till jordbruket. Vid förbränningen av biogas sker inget tillskott av koldioxid till skillnad från när fossila bränslen förbränns. Biogas ger låga emissioner av föroreningar som SO_x, NO_x, partiklar och oförbrända kolväten. För kontrollerad (sluten) nedbrytning i rötchammare, gäller också att restprodukten kan användas som organiskt gödselmedel för växtodling och ersätta handelsgödsel, förutsatt att råvaran är fri från miljöskadliga ämnen.

För att bättre kunna ta ansvar över kommunens avfall anser vi att kommunen bör undersöka olika möjligheter, exempelvis större samverkan eller samgående med SRV återvinning AB, som ägs av fem Södertörnskommuner. SRV har en småskalig rötningsanläggning, men tycks ha för avsikt att utveckla biogasverksamheten. Enligt uppgifter efterfrågar Stockholm Vatten också insamlat matavfall för biogasproduktion, även Telge Återvinning har kapacitet att ta emot matavfall för biogasproduktion. Självklart måste transporterna vägas in i ett eventuellt samarbete och avtal.

Ett annat åtagande som kan skärpas är tidpunkten för att etablera samarbeten med frivilligorganisationer, med syfte att omhänderta och återanvända material och undvika att de blir avfall. Detta åtagande bör initieras snarast möjligt år 2009.

När det gäller åtagandet om att efterfråga alternativa drivmedel i nästa upphandling (år 2011) ska målet skärpas. (Avfallshämtningen handlades upp för tiden 2006-10-01 – 2011-10-01). 13 oktober 2005 lämnade miljöpartiet en motion om att kommunen skulle ställa klimatkrav på transporter. Motionen besvarades 9 februari 2006 och i tjänsteyttrandet står att det redan ställs krav på olika miljöhänsyn när olika verksamheter gör upphandlingar av bl.a. transporttjänster och fordon. I kommunens upphandlingsreglemente (från 2002) anges också att ”inför all upphandling bör aktivt eftersträvas att välja produkter och tjänster som, sett under hela sin livslängd, är skonsamma mot miljön”. Vi vill också påminna om handslaget i Södertörn, om grön upphandling och där de åtta kommunerna ska vara ett föredöme i klimatarbete.

- Om jag hade haft rösträtt hade jag yrkat att avfallsplanen skulle ha omarbetats enligt ovanstående.

Marie Åkesdotter
för miljöpartiet de gröna i Tyresö